

Česká flétnová asociace pořádá v rámci XXV. FD

KONCERT FLÉTNISTKY
CLARY NOVAKOVÉ

JIŘÍ MITTNER - klavír

pátek 27. září 2024 od 19.00 hod.

Kostel sv. Vavřince, Hellichova 18, Praha 1

Vstupné je 300,-Kč, pro členy ČFA a platící účastníky XXV. FD je vstup zdarma.

Henri Büsser

Prélude et Scherzo

Jan Novák

Tibia Fugitiva-Preludio et fuga II

Philippe Gaubert

Druhá Sonáta

Pastorale

Andante calme

Assez vif

Jan Novák

Choreae Vernales

Allegretto

Andante

Lento, Allegro

Clara Novaková - flétna
Jiří Mittner - klavír

Světověznámou flétnistku **Claru Novakovou** nemusíme našemu publiku nijak zvlášť představovat. Po roce 1990 byla a je častým hostem našich pódíí i nahrávacích studií. A naše flétnová (hudební) veřejnost ji vnímá jako nedílnou součást hudebního života. Také proto se k nám Clara ráda vrací, Brněnská rodačka se narodila v rodině hudebního skladatele Jana Nováka. Po delším pobytu v Dánsku a Itálii vystudovala Vysokou hudební školu ve Stuttgartu u prof. K Schochowa, později Conservatoire National Supérieur v Paříži u vynikajícího pedagoga M. Debosta, kde obdržela nejvyšší vyznamenání. Je lauréatkou mezinárodních soutěží (Palmi, Ancona, Stresa) a nositelkou řady ocenění (Rotary-Preis Stuttgart, Pro Musicis Award, etc.). V Ensemble Orchestral de Paris působila v letech 1988-2006 jako 1. flétnistka. Sólově vystupovala na nejvýznamnějších pódíích a festivalech (Salle Pleyel- Paříž, Carnegie Hall- New York, City Hall Theatre-Hong-Kong, Festival Darmstadt, atd.). Hrála také v různých komorních souborech (Kammer Ensemble de Paris, Trio Salomé, Smash Ensemble Salamanca, atd.). Její hlavní doménou je soudobá hudba. Spolupracovala s mnoha hudebními skladateli a řada soudobých skladeb jí byla věnována. Je nadšenou propagátorkou a interpretkou flétnových skladeb svého otce. Nahrává také pro rozhlas a televizi v řadě zemí. Od roku 2013 pedagogicky působí na Vysokých hudebních školách v Číně, V současnosti na Zhejiang Conservatory v Hangzhou.

Jiří Mittner, skladatel, hudební pedagog, narozen 24. 4. 1980, Praha.

Studoval Fakultu mezinárodních vztahů na Vysoké škole ekonomické v Praze (1998–2004; postgraduální studium 2005–10, titul Ph.D.) a skladbu u Otomara Kvěcha na Pražské konzervatoři (1998–2004), na které v letech 2003–06 vyučoval obor hudební teorie pro zahraniční studenty. Absolvoval mistrovské kompoziční kurzy Florida State University (2003). Jeho skladby nahrál a vydal Český rozhlas (Sonáta pro trubku, Sonáta pro violoncello, 1. Symfonie a další). V roce 2004 se stal manažerem rakouského finančního koncernu (místa působení Praha, Kyjev, Bělehrad) a svoji hudební dráhu přerušil. Od roku 2022 se vrací k tvorbě a koncertnímu vystupování.

Západní koncertní příčná flétna je mladý nástroj. Narozdíl třeba od houslí, které jsou od doby Antonia Stradivariho už více než 300 let v podstatě neměnné, vznikla současná podoba flétny až v polovině 19. století. Francie, kde se flétna stejně jako v Německu vždy těšila velké popularitě, pak byla na přelomu století ideálním prostředím pro vznik děl, která jsou dodnes těžištěm koncertního flétnového repertoaru. K těmto klenotům patří jak Prelude et Scherzo Henriho Büssera (1872 - 1973) z roku 1908, tak zejména tři velké sonáty pro flétnu a klavír Philippa Gauberta (1879 - 1941). **Druhá sonáta (Sonate Deuxième)**, zkomponovaná v Paříži přesně před 100 lety v srpnu a září 1924, je z nich technicky i umělecky nejnáročnější a je jedním z vrcholů uzavírající se epochy hudebního postromantismu a impresionismu.

Philippe Gaubert, původem z Cahors v jihozápadní Francii, byl ve své době špičkovým flétnovým virtuosem. Studentem Pařížské konzervatoře u slavného Paula Taffanella (1844 - 1908), zakladatele moderní francouzské flétnové školy, v jehož bytě občasně jako uklízečka pracovala Gaubertova maminka, se stal už ve svých 13 letech. Později jako etablovaný umělec byl Gaubert středobodem tehdejšího pařížského hudebního života. Byl šéfdirigentem několika orchestrů, hlavním flétnistou pařížské opery a profesorem Pařížské konzervatoře. Narozdíl od jiných komponujících virtuosů

(Paganini, Ondříček) se ale sám cítil být v první řadě skladatelem. Virtuositu není v Gabuertově hudbě účelem, ale předpokladem. Druhá sonáta oplývá vedle technicky náročných pasáží především harmonickou, melodickou a kontrastní invencí, citovou pestrostí a uměleckou silou.

Prelude et Scherzo Henriho Büssera (1871 - 1973) je krátkou, asi pětiminutovou koncertní prskavkou, oblíbeným zkušebním dílem flétnových konkurzů. Tuto funkci si vysloužilo kombinací krátké plochy, pestrostí uměleckých poloh (pomalé, nostalgické preludium následované rychlým virtuózním scherzem) a značných technických nároků. Büsser, potomek francouzsko-německé rodiny z Alsaska, pochází také z jihozápadní Francie, z Toulouse, a obdobně jako Gaubert strávil většinu svého uměleckého života v Paříži, kde se ve svých 86 letech oženil a v nedožitých 102 letech zemřel. Podobně jako Gaubert prošel i Henri Büsser řadou rolí tehdejšího pařížského hudebního života jako dirigent orchestrů, učitel Konzervatoře a ředitel opery (ze které byl během okupace propuštěn za hanlivé výroky o Richardu Wagnerovi).

Choreae Vinales (Jarní tance) z roku 1955 je jednou z nejhranějších skladeb českého skladatele Jana Nováka (1924 - 1984). Novákova publicita v českém hudebním prostředí stále ještě neodpovídá mimořádným kvalitám jeho hudby, která patří k vrcholům české tvorby 20. století. Je to zřejmě způsobeno kombinací komunistické cenzury (Novák prožil velkou část svého tvůrčího života v emigraci) a odklonu od tradičních harmonicko-melodických hudebních principů v klasické hudbě v závěru 20. století, které Novák nikdy neopustil. Ve 21. století se tento trend konečně obrací, Novákova tvorba je znovu objevována, prováděna, nahrávána a dostává se jí zasloužené pozornosti. Asi 18-ti minutové třívěté dílo původně vzniklo jako skladba pro flétnu a kytaru, což je patrné i na pozdějších aranžmá pro flétnu a klavír nebo smyčcový orchestr. Věty mají nekomplikovanou třídílnou strukturu a srozumitelný hudební jazyk. V díle je patrná řada typických prvků Novákovy tvorby: virtuózní ale dobře hratelny part obou nástrojů (Novák byl vynikajícím klavíristou, technicky bližším spíše Rachmaninovi než Chopinovi), matematicko-rytmické hrátky (pěti- či sedmidobé struktury nad sudým metrem, dělení 12/16 taktu na třetiny i čtvrtiny zároveň apod.), značný vliv jeho hudebního vzoru a učitele Bohuslava Martinů a ještě větší vliv J. S. Bacha, kterým se Novák s velkým zaujetím zabýval (druhá věta parafrázuje sarabandu, používá barokní mordenty, závěrečný durový akord mollové věty je bachovským manýrem, apod.), má velmi konzistentní logiku hudebního uspořádání (více než u Dvořáka nebo Martinů) - hudební myšlenky i na rozsáhlejších plochách podléhají jednotným pravidlům a tím se i lépe hrají. Zajímavá je i podobnost s Orffem a jeho dílem Carmina Burana z roku 1936 (nejen kvůli latině, ale i hudebně), které Novák zejména v německé emigraci musel dobře znát. Toto dílo je přístupnou pozvánkou do světa velkého tvůrce, jehož odkaz v české kultuře se teprve stává zřetelným.

J. Mittner